

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statistiska centralbyrån

Yttrande över Statistiska centralbyråns förslag till föreskrifter om skyldighet för företag att lämna uppgifter till statistik om lager och omsättning

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till föreskrifter om skyldighet för företag att lämna uppgifter till statistik om lager och omsättning. Föreskrifterna innehåller kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2152 av den 27 november 2019 om europeisk företagsstatistik och om upphävande av tio rättsakter på området företagsstatistik, i dess ursprungliga lydelse.

Undersökningarna om omsättning berörs enbart av en mindre ändring jämfört med nuvarande föreskrift. Ändringen avser att föreskriften hänvisar till ovan nämnda nya reglering från Eurostat.

Ändringarna i föreskrifterna avser främst sammanslagning av dagens undersökningar om lager, Industrins lager och Lagerstatistik och tjänstenärings. Undersökningarna finns redan idag i samma föreskrift, SCB-FS 2015:4.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 30 juni 2021 då Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2015:4) om uppgifter till Statistik om lager och omsättning inom tjänstenäringsarna upphör att gälla.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges att konsekvensutredningen har tagits fram utifrån de förändringar i lagerundersökningarna som är planerade att genomföras till insamlingen av uppgifter avseende andra kvartalet 2021 då också den nya föreskriften ska börja att gälla. Industrins lager och Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings anges belysa utvecklingen kvartalsvis av företagens lager. Statistiken baseras på uppgifter som samlas in via webbblankett till företagen.

Det framgår att förslagsställaren har gjort en översyn och funnit det svårt att motivera för uppgiftslämnare och användare varför det finns två undersökningar då den nuvarande uppdelningen endast motiveras med att det har sett ut så historiskt. Vidare kräver kända brister i prisberäkningarna för undersökningen Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings att vissa förändringar görs. Förslaget

är därför att undersökningarna slås samman till den gemensamma undersökningen Företagens lager och att insamlade variabler förändras enligt avsnitt 2.1 i konsekvensutredningen. Förslagsställarens bedömning är att förändringarna i blankettens utformning och vilka uppgifter som efterfrågas kommer att leda till minskad uppgiftslämnarbörda.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att en alternativ lösning till kvartalsbaserad direktinsamling av lageruppgifter, exempelvis i form av administrativa data, saknas i dagsläget. Förslagsställaren anges i så stor utsträckning som möjligt använda administrativa uppgifter för statistikframställningen. De uppgifter som efterfrågas i förslagsställarens undersökningar som samlar in uppgifter om lager och omsättning finns vid undersökningstidpunkten inte tillgängliga via någon administrativ källa. Direktinsamling från företagen anges vara den enda framkomliga vägen för att få tillgång till data. Förslagsställaren anger att man förhoppningsvis kommer kunna minska och förenkla direktinsamlingen från företag tack vare inlämning av statistiska rapporter via maskin-till-maskin-lösningar, vilket dock inte är möjligt i dagsläget.

Vidare anges att om någon ny reglering inte kommer till stånd kommer uppgiftslämnarnas uppgiftsskyldighet fortsätta som tidigare. Möjligheterna att tillgodose nationalräkenskapernas och övriga användares behov av tillförlitlig ekonomisk statistik per kvartal minskar då.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om någon reglering inte kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att lagerundersökningarna indirekt omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 549/2013 av den 13 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen. Lagerundersökningarna anges inte vara direkt reglerade men omfattas indirekt av förordningen eftersom de är viktiga för kvartalsberäkningarna av BNP. Den nya regleringen stämmer därför överens med EU-rätten. Även nuvarande reglering anges stämma överens med EU-rätten. Själva ändringen behöver inte göras som en följd av EU-rätten.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att föreskriften behöver träda i kraft senast den 30 juni 2021 för att kunna användas vid insamling av Företagens lager för kvartal 2 2021. De berörda företagen får information om undersökningen i ett informationsbrev. Några ytterligare informationsinsatser bedöms inte behövas.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkt för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att målpopulation för Industrins lager och Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings utgörs av verksamhetsenheter vilka definieras som verksamhetsmässigt avgränsade delar av en företagsenhet. Samma branscher och avgränsningar med tillägg av branscherna Kolutvinning samt Utvinning av råpetroleum och naturgas (SNI 05-06) föreslås gälla för den nya undersökningen Företagens lager. Förslagsställaren anger verksamhetsenheter klassade inom branscherna och hänvisar till Svensk Näringsgrensindelning, SNI 2007:

- SNI 05-33, avdelning B+C, Utvinning av mineral samt tillverkning.
- SNI 45-47, avdelning G, Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar.
- SNI 58-63, avdelning J, Informations- och kommunikationsverksamhet.
- SNI 69-74, delar av avdelning M, Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik.
- Verksamhetsenheter tillhörande ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 11 Icke-finansiella bolag, 141 Företagarhushåll med anställda och 142 Företagarhushåll utan anställda (INSEKT, standard för institutionell sektorindelning, 2014).

Vidare anges att lager från de minsta verksamhetsenheterna, med mindre än en miljon kr i årsomsättning under föregående år, ingår i målpopulation men utesluts från rampopulationen. Lager från uteslutna verksamhetsenheter uppskattas via en modell och berörs inte av insamlingen.

Det anges att den nya lagerundersökningen kommer att undersöka ett jämförbart antal verksamhetsenheter på totalnivå som dagens två undersökningar tillsammans. Alla stora och betydelsefulla verksamhetsenheter med hänsyn till lagervärde kommer att totalundersökas. Bland övriga verksamhetsenheter kommer ett urval att göras.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Av konsekvensutredningen framgår de berörda företagens branschtillhörighet. Däremot saknas det uppgifter om antal och storlek på företagen. Beträffande storlek framgår visserligen att de minsta verksamhetsenheterna ingår i målpopulation men utesluts från rampopulationen. Detta är dock inte en tillräcklig uppgift utifrån att det, utöver att det saknas information om antal och storlek på företagen, även saknas en beskrivning av hur den storleksmässiga fördelningen mellan företagen ser ut. Det vill säga – hur många av de berörda företagen är att se som små och hur många är att se som stora företag.

Regelrådet noterar att det nu remitterade förslaget bedöms minska företagens uppgiftslämnarbörda. Liksom vid förslag som innebär ålägganden behöver den berörda företagspopulationen beskrivas även vid förslag som bedöms medföra lättnader. Avsaknaden av en beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek medför därför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån bransch är godtagbar.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att uppgiftslämnarkostnaden för den planerade undersökningen bedöms vara något lägre än för de två nuvarande undersökningarna. Kostnaderna för att besvara enkäten består främst av löner och arvoden. Förslagsställaren beräknar att konsultarvudet för arbetet i genomsnitt uppgår till 872 kronor per timme. Uppgiften anges vara hämtad från förslagsställarens

årsredovisning för 2019¹. Tidsåtgång per svarstillfälle anges vara uppskattat utifrån de nuvarande undersökningarna som i snitt tar 25 minuter per kvartal (varuhandeln och tjänster) respektive 20 minuter per kvartal (industrin) att fylla i. Förslagsställaren uppskattar tidsåtgången för den nya enkäten per svarstillfälle till 20 minuter. Utifrån den beräknade timkostnaden 872 kronor blir kostnaden per svarstillfälle 290 kronor. Urvalsstorleken för kvartal 1 anges vara cirka 4 100 enheter och för kvartal 2, 3 och 4 cirka 3 400 enheter. Det anges vara 4 insamlingstillfällen per år. Den totala uppgiftslämnarkostnaden för den planerade undersökningen beräknas därför uppgå till cirka 4 150 000 kronor per år om samtliga undersökningsobjekt besvarar enkäten, vilket anges vara en minskning med cirka 500 000 kronor jämfört med dagens insamling. Initialt bedöms kostnaden till något högre eftersom företagen kan behöva lägga mer tid på att hämta de efterfrågade uppgifterna ur sina system vid det första insamlingstillfället än längre fram.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Regelrådet konstaterar att det saknas information om hur förslagsställaren har kommit fram till uppgiften på timkostnad (872 kronor). Utifrån att det är fråga om vissa lättnader i uppgiftslämnandet, kan Regelrådet dock godta uppgiften, liksom beskrivningen i stort.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på berörda företags administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av förslagets effekter på företagens andra kostnader.

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren bedömer att regleringen inte bör ha någon effekt av betydelse för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Detta utifrån urvalets fördelning och storlek, att tidsåtgången för att besvara enkäten är liten samt att motsvarande uppgifter samlas in i andra EU-länder.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Såvitt Regelrådet förstår kommer inte några andra kostnader uppstå till följd av förslaget. Det hade varit önskvärt om förslagsställaren hade angett detta med en kort information. Utifrån förslagets karaktär i detta ärende, kan dock Regelrådet godta en utelämnad beskrivning.

Vad gäller förslagets verksamhetspåverkan ställer sig Regelrådet något frågande till förslagsställarens ställningstagande att regleringen inte bedöms ha någon effekt av betydelse, eftersom uppgiftslämnarbördan enligt förslagsställaren kommer att minska. Sådana lättnader har betydelse för företag, och särskilt små företag. I övrigt har Regelrådet inget att invända mot förslagsställarens beskrivning.

Med anledning av förslagets karaktär finner Regelrådet att en utelämnad beskrivning av förslagets påverkan på företagens andra kostnader är godtagbar.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag, utöver vad som anges ovan om att förslaget inte bedöms ha någon effekt av betydelse för företagens konkurrensförmåga. Även om det hade varit önskvärt med en, om än kortfattad, tydligare beskrivning kan en utelämnad beskrivning godtas med anledning av förslagets karaktär.

¹ S. 5 i konsekvensutredningen.

Med anledning av förslagets karaktär finner Regelrådet att en utelämnad beskrivning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges, som framgår ovan, att regleringen inte bedöms ha någon effekt av betydelse för företagets villkor i övrigt. Någon annan beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden har Regelrådet inte kunnat utläsa i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att man kan utgå från att inte alla mindre företag som ingår i undersökningen använder sig av baskontoplanen i sitt ekonomiarbete. Det anges framgå information om hur uppgiftslämnare/företag då gör, av instruktioner som skickas ut till företagen och de kan alltid kontakta förslagsställaren för vidare hjälp.

De minsta företagen, med mindre än en miljon kronor i årsomsättning under föregående år, anges inte alls omfattas av undersökningen.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet har inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning att det nu remitterade förslaget medför en minskad uppgiftslämnarbörda. Sådana lättnader påverkar samtliga företag, men särskilt de små företagen, på ett positivt sätt. Som framgår ovan saknas det en beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek. Med anledning av förslagets karaktär och syfte, påverkar vissa bristfälliga delbedömningar inte den sammantagna bedömningen av detta ärende.

Vid en sammantagen bedömning finner Regelrådet att konsekvensutredningen uppfyller kraven enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 24 februari 2021.

I beslutet deltog Claes Norberg, ordförande, Hanna Björknäs, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.

Claes Norberg
Ordförande

Katarina Garinder Eklöv
Föredragande